

Maandag 9 december 1918 – enige editie

Krijgsgevangenen uit Duitsland.

Gisteren zijn de Winschoten aangekomen 16 Serviërs, Russen, Belgen, Fransen en een Engelse krijgsgevangene.

Gisteren zijn te Oldenzaal over de grens gekomen 8 Engelse, 9 Belgische, 8 Franse, 17 Servische en 9 Russische krijgsgevangenen.

Te Enschede zijn zaterdag en zondag 3100 krijgsgevangenen aangekomen, 2000 Engelsen en 1100 Belgen. Men verwachtte heden nog 1000 krijgsgevangenen, die te voet van Gronau zullen komen.

België en Luxemburg.

Brussel, 8 december. Luxemburgers uit het groothertogdom zijn vanochtend in groot aantal naar het Martelarenplein gegaan om kransen neer te leggen op het graf van hun landgenoten, die in 1830 voor de onafhankelijkheid van België gevallen zijn. Verschillende verenigingen van Luxemburgers en Belgische verenigingen (Les Sangliers réunis, Les Amis du Luxembourg) gingen met hun vragen in de stoet en de standaard, die België in 1830 aan de gemeente Luxemburg heeft aangeboden werd plechtig meegedragen. Op brede wimpels, die boven de optocht uitgedragen werden, stonden de vriendschap tussen en de eenheid van het groothertogdom en België bevestigd. Vele Brusselaars hadden zich bij de stoet aangesloten. De redevoeringen van Hoffman Bettendorf, de voorzitter, van de schrijver Pierre Nothomb, de advocaat Meganol en anderen, waarin met kracht werd aangedrongen op de annexatie van het groothertogdom door België en op afschaffing van de handelstraktaten van Luxemburg met Duitsland zijn luid toegejuicht.

De betoging had plaats bij prachtig weer; tijdens de plechtigheid bewogen zich vliegtuigen boven het Martelarenplein, een muziekkorps speelde de volksliederen.

De Temps tegen Nederland.

Naar aanleiding van het zaterdagavond opgenomen artikel van het Parijse dagblad Le Temps, ontving het Nederlands correspondentiebureau van het departement van buitenlandse zaken de volgende ophelderingen:

Ten aanzien van de maatregelen, reeds voor het uitbreken van de oorlog voorgeschreven met betrekking tot de scheepvaart op de Schelde, wordt er aan herinnerd, dat die samenhangen met algemene maatregelen van soortgelijke strekking met betrekking tot de andere Nederlandse zeegaten genomen, in het belang van de bescherming van het Nederlands grondgebied en de handhaving der onzijdigheid. Een en ander was een rechtstreeks uitvloeisel van de algemene mobilisatie, welke in ons land op 31 juli 1914 reeds was afgekondigd, in verband met de politieke spanning in die dagen en het gevaar voor oorlog. De veronderstellingen van Le Temps, dat hierbij onder druk van Duitsland zou zijn gehandeld, zijn zonder enige grond; geen druk hoegenaamd was door Duitsland uitgeoefend, geen eis of verzoek gedaan, het onderwerp was zelfs niet ter sprake gekomen.

Dat ook overigens het dagbladartikel een geheel verkeerde voorstelling geeft, blijkt afdoende uit een verklaring, welke de Belgische regering op 16 augustus 1914 deed afleggen bij minister Loudon, inhoudende, dat weliswaar de bedoelde maatregelen inzake de oorlogsbetoning, verlichting, mijnen enzovoort een afwijking vormden van het systeem, neergelegd in de verdragen van 1839 en 1843, doch dat ze gerechtvaardigd waren in tijden van oorlog, door Nederlands recht op zelfbehoud en door de plicht der Nederlandse

regering om de onzijdigheid van het rijk te doen eerbiedigen. Vanzelfsprekend achtte het de Belgische regering, dat die maatregelen een volstrekt tijdelijk karakter zouden dragen en zouden worden opgeheven, zodra de omstandigheden, die hiertoe aanleiding hadden gegeven, zouden hebben opgehouden te bestaan. Met nadruk constateerde bij die gelegenheid de Belgische gezant in opdracht van zijn regering, dat de regeling van alle te berde gebrachte vraagstukken in volmaakte overeenstemming door de beide betrokken regeringen was gebeurd en dat de Belgische regering hierin het bewijs zag van de vriendschappelijke gevoelens, welke die van Nederland haar toedroeg.

Ook ten aanzien van het tweede door het Parijse blad ter sprake gebrachte punt zijn deze beweringen en veronderstellingen met de waarheid in strijd. Het kan zijn nut hebben te vermelden, dat de verklaring der Duitse regering, ten aanzien van haar voornemen om de eenzijdigheid van Nederland te eerbiedigen, in de namiddag van 2 augustus 1914 is gedaan aan de Nederlandse gezant te Berlijn en wel geheel spontaan en overigens nogmaals op de volgende dag bij minister Loudon persoonlijk door de gezant van het Duitse rijk. Beide verklaringen zijn gedaan zonder dat daarbij enige eis of voorwaarde werd gesteld. Noch rechtstreeks, noch zijdelings was enige afspraak, overleg, of bespreking zelfs, daaraan voorafgegaan.

Wapenstilstand en vredesonderhandelingen.

De toestand.

In de tweede helft van deze week zal te Trier de wapenstilstand worden verlengd. Het Franse opperbevel – wel verre van naar een voorwendsel te zoeken, om de wapenstilstand af te breken en Duitsland verder in te marcheren – (zoals men in Duitsland heeft gevreesd of heeft voorgewend te vrezen) heeft zelf de Duitsers

uitgenodigd tot die verlenging gevolmachtigden te zenden. Ook heeft het – dat meldt nu tenminste de Lokal Anzeiger – goed gevonden, dat het spoorwegmaterieel eerst op 1 februari zal uitgeleverd zijn – in overeenstemming met het bemiddelingsvoorstel van Erzberger. Er zullen dan wat meer locomotieven worden uitgeleverd, dan aanvankelijk was bepaald.

Verder is men reeds bezig met de aanwijzingen van de afgevaardigden ter vredesconferentie. Die voor België zijn al benoemd, een van de drie is Vandervelde.

De oorlog is begonnen met een overval op een neutrale staat (België), die slechts begeerde met rust gelaten te worden – en nu de invaller is verslagen, en de mogelijkheid is gegeven voor het leggen van de grondslag tot een betere verhouding tussen de volkeren, nu hoort men juist Belgische stemmen (en, helaas, worden zij door een blad als Le Temps gesteund), die ervoor pleiten de oorlog te besluiten met een inlijving van zuiver Nederlands gebied, met een inlijving dus, niet ten koste van de verslagen vijand, maar van een buur, met wie men in volle vrede is, kortom met een tegenhanger van het boevenstuk, waarmee de oorlog is geopend. Vandervelde, zo mogen we hopen, zal een dergelijke neiging naar symmetrie misplaatst vinden. Voor Nederland is de hele oorlog iets verfoeilijks geweest; zolang hij duurde, kon het slechts hopen op een spoedig einde door verzoening; nu hij na lange tijd met een volkomen overwinning der entente is geëindigd, kan nog steeds door strijd tussen de volkeren geen enkel Nederlandse belang zijn gediend, moet nog altijd onze hoop zijn gevestigd op een duurzame, dat is een rechtvaardige vrede, een vrede, die niet de kiemen voor een volgende strijd legt, maar de verzoening tussen de volkeren mogelijk maakt, kortom een vrede, zoals voor de overwinning de voormannen van de entente altijd hebben gezegd, dat zij hem wensten, – daarom zetten zij immers de oorlog voort, omdat zij geen "opgelapte vrede", dit is een langdurige

wapenstilstand, maar een duurzame vrede wilden. In die richting mogen wij naast Wilson vertrouwen op een Vandervelde van wie toch stellig niet te verwachten is, dat hij de ergste uitwassen van annexatiewoede, die zich richten tegen een bevriende mogendheid, die geen andere fout heeft begaan dan België zelf, namelijk dat zij in vrede wilde blijven leven, waarvan de regering naar beste weten de strikte neutraliteit heeft nagestreefd, waar de sympathieën van de meerderheid van de bevolking naar de entente zijn uitgegaan, waar een aanzienlijk deel van de bevolking zelfs fanatiek ententegezind was, stellig allereerst ten gevolge van de indruk, die het lot van België hier maakte.

Voor het overige zullen, afgescheiden van de rechtvaardigheid en de voorbereiding van een Volkenbond, toch ook wel praktische overwegingen van internationale aard gewicht in de schaal leggen, zoals bijvoorbeeld deze: als aan het begin van de oorlog de toestand reeds zo was geweest, als hem thans sommige Belgen wensen, dan hadden ten eerste de Duitsers van hun concentratiepunt Aken uit geen omweg behoeven te maken, wat een tijdverlies heeft meegebracht, dat in de veldtocht van 1914 misschien beslissend, in alle geval van grote betekenis is geweest.

Ten tweede zouden de Duitsers (als de Westerschelde Belgisch geweest zou zijn) in Antwerpen een duikbootbasis hebben gehad, waar die van Zeebrugge en Oostende maar speelgoed bij waren.

Welke invloed zulks op de uitslag van de wereldoorlog zou hebben gehad, wordt duidelijk bij de lezing van de verklaringen van Britse staatslieden, waarin zij schetsen, dat men slechts met inspanning van de uiterste krachten de duikbootbedreiging kon te boven komen.

Ten slotte bevestigt een Havastelegram in dit nummer, dat de vredesconferentie vermoedelijk het Groothertogdom Luxemburg met België zal verenigen.

Uit het Rijnland.

Men schrijft ons uit het Rijnland:

Het optreden der Belgen in Aken en Gulik, een onverwachte herdruk van het militarisme, heeft de lieden bang gemaakt en ze praten nerveus over de mogelijkheid, dat er ook Amerikanen en Engelsen komen, die heel anders optreden tegenover de bevolking, die naar rust verlangt en niets liever wil dan in rust gelaten te worden. In de tram geen ander onderwerp dan dit ene en als er een beweert gehoord te hebben, dat er ook hier Angelsaksische troepen in aantocht zijn, hoort men haast een zucht van verlichting.

In Krefeld zelf is alles verdwenen, wat aan voorafgaande dagen herinnert. Geen vlaggen of nationale insignes! Geen plakkaat van de laatste oorlogslening en andere opschriften! In de uitstallingen der winkels, zelfs in de boekwinkels is alles verwijderd, wat aan nationale dingen herinnert en ten overvloede is de vol gespijkerde St. Georg zorgvuldig verwijderd. Vergeleken bij vroeger is Krefeld een blanco stad geworden.

Ook in ander opzicht verschilt dit Krefeld van de Duitse steden in oorlogstijd. In vele winkeluitstallingen zijn de artikelen geprijsd; er liggen, o wonder! kaartjes met de prijs. In de overvolle uitstallingen der sigarenwinkels eveneens talrijke kistjes met ... schappelijke prijzen. Terwijl aan de overzijde van de Rijn een sigaar ten minste één mark kost, zijn er hier reeds van 25 pfennig af te verkrijgen. Ginds krijgt men er ten hoogste drie of vier tegelijk, doch hier heerst opeens

overvloed, wie wil kan zoveel kisten kopen naar believen! Wat de aantocht van vijandelijke troepen toch niet uitwerken kan!

Om niet onverhoopt afgesneden te worden van de rechter Rijnsoever had ik mij in Krefeld gehaast en tevoren geïnformeerd, wanneer de bezettingstroepen zouden binnen rukten. Daarvoor bestond helemaal geen vrees. Op zijn vroegst werd donderdag de Belgische ruitserij verwacht. Maar ik liet me toch niet verleiden om in Krefeld te blijven en nam 's avonds de tram naar Düsseldorf.

Ik koop een der juist uitgekomen kranten en lees, dat volgens een bevel van de Belgische commandant van Neuss van 8 uur 's avonds af de verbinding tussen beide Rijn oevers geheel stopgezet moet worden. Ik had juist de laatste tram, die nog Düsseldorf kon bereiken.

Dat gaf in de tram een hele opschudding. Iedereen had gedacht, dat de bezettingstroepen successievelijk dit Rijngebied zouden bezetten met de Rijnbrug als sloteffect. Dat de afsluiting onverwachts van Neuss zou kunnen komen, daaraan had niemand gedacht! Heel wat passagiers, die toch niet meer uit Düsseldorf terug konden, verlieten de tram; anderen stormden er weer in, begerig om thuis aan de overzijde te komen en helemaal niet begerig om wie weet hoe lang aan deze Rijnzijde te moeten blijven! Ook waren er optimisten, die zelfs nu nog onder het Duitse volk voorkomen, die beweerden, dat de Belgische maatregel van korte duur zou zijn en misschien de volgende dag opgeheven zou worden.

Onder vies regenweer naderde de tram Oberkassel, de voorstad van Düsseldorf, waar zoveel duizenden Düsseldorfers wonen die hun bezigheden aan de overzijde hebben. Langzaam naderde de tram de Rijnbrug, telkens ophoudend en voorzichtig voortgaand. Aan de overzijde, aan het begin van de brug een Engelse auto dwars op de toegangsweg geplaatst. Aan beide zijden bouwden enkele Tommies

een barricade. Een paar pelotons Belgische infanterie rukten aan en stelden zich op. Daarmee was de afsluiting voltooid.

Stil, zonder rumoer was alles geschied en wie niet beter wist, zou nooit gedacht hebben, dat hier zo'n gewichtige gebeurtenis geschiedde.

Intussen voor deze bewoners een onaangename verrassing, die menigeen van zijn woning afgesloten heeft. Want, zoals de volgende dag in Düsseldorf bekendgemaakt werd, zal de afsluiting streng gehandhaafd worden en mag niemand de Rijnbrug passeren. Een uitzondering is gemaakt voor de arbeiders in Oberkassel, die in Düsseldorf werken.

De Daily Telegraph zegt in een beschouwing over de rede van Lloyd George: Een bijzonderheid in de geschiedenis van de regering, waarvan de eerste minister niet gewaagd heeft, is de verwerping van een Duits vredesaanbod op een tijdstip, toen de zaken van Engeland in een zeer ernstige toestand verkeerden. Duitsland zou toen gestaan hebben op volledige controle over België, grensherzienenen in het oosten en het westen, overlating van Roemenië en Servië aan de genade van Bulgarije en Oostenrijk, oorlogsvergoedingen van alle geallieerden en teruggave van alle koloniën en schepen. Dat programma mag beschouwd worden als de minimumramp waaraan de geallieerden ontkwamen, en het feit dat ze eraan ontkomen zijn, is meer een gevolg van Engeland's leiding van de oorlog in de afgelopen twee jaar dan van enige andere factor.

België.

Havas meldde op acht dezer uit Brussel, dat Luxemburgers uit het groothertogdom, te Brussel woonachtig, hedenochtend een bedevaart hadden georganiseerd naar het Martelarenplein, om

hulde te brengen aan de nagedachtenis der in 1830 voor de onafhankelijkheid van België gevallen voorvaderen en terzelfder tijd aan die der landgenoten, in de huidige oorlog op de slagvelden gevallen.

Er werden verscheidene redevoeringen gehouden door leden van de Luxemburgse kolonie, die aandrongen op de terugkeer van Luxemburg in het Belgische vaderland en de vervallenverklaring van het groothertogelijk huis, terwijl zij de overwinning van het recht en de gerechtigheid toejuichten.